

Ол хун Хайраканым Култур багындын элчин чымыллар долур олурган. Советтун коммунисттеринин от-чоттун хураалы болуучу ажил-челеринин ол. Партиянын XXIV съездинин шийттирлерин амыралга боттадылар талаа-биле партияны-политикти болгаш организаци-аждыг күстелдирин, соци-листтер чарыштыр организаци-он ажижитишпаан, советтун бу-дургузунин коммунисттеринин мурнактыр ролун бедиткенни анза отчот илеткеп кылган парток секретары эш А. Ондар айткан. Коммунисттеринин хураалдыг амыралчы эн чутула айттыргалары чутала-жип, хураал алган шийттир-лерини күсөөдө дөст кон-рольд чоруткалы-биле советтун экономика бичигин, амыралчыларын материалдыг, културдуг дендеп беден. Коммунисттерден мал ажылы-да 19, хову ажылында 20, улус өөредилгесинде 14 киж-аар туттунган. Ондашкан ажал-херон бедик харымса-га-биле көрүп, партиянын са-лып турар сорулгаларын чо-га бийлиги-биле тайылбыр-лап, кымымак ажалдап тур-ар коммунисттер эвеш эвес. Мындг эштерге М. Алды-кыс, О. Дуттук, Л. Новикова, Л. Дам-ба-Даржаа, А. Норжай, В. Бай-

УДУРТУЛУГАНЫН СТИЛИН САЙЗЫРАҢ АЙЖЫДАР

Партия организацияларында отчоттар

лак, О. Хола, С. Куулар, С. Ондар болгаш өскөлдөр-даа ха-мааржыр.

Парток, партия эге органи-зациялар хой-ниги организа-цияларын күжүгө даагыш, ажил-ишчилерин ортузунга политиктиг аждыг багай эвес чоруткан. 30 агитатор 18 по-литинформатор, 12 пропаган-да парттийи даалгаларын күсөөдиринге иленилтир кир-жи турар. Оларын күжү-би-ле анги-ангы темалыг 85 лек-ция номчуттунган, 245 беседа, номчула чоруттунган. Көскү агитацияны хевирлерин дөст-түг болдулары-биле парток база эге организациялар хем-чеглерин алган. Көргүзүп бол-гаш хураалдыг самбыраларыга бүдүрүлгө чорудулаанын көргүзүлгө, мурнакчылар-нын фото-чураттарын, оларын ажалын доктаамал көргүзүп турар.

Көскү Советтин, профсоюз-дин ажилын комитетинин, комсомол организациянын болгаш өскө-даа хой-ниги ор-ганизацияларын ажалын, дугайын партия хураалына, партбюрога дыңаап, оларын ажалын ажижитеринче улан-

ган хемчеглерин ап келген. Көскү Совет, ооң дүсүкөмү «Көскү болгаш суур Советтеринин ажалын ажижитер дугай-ында» СЭКП ТК-нын доктаа-лыг удурутуга болдурган, ор-ганизаци-массалыг ажилдарын күстелдирген. Ол култура тургузушкунун, калык кам-галалынын, чонун амыралчы хандырылгаларын, чагай-дылгаларын, хой-нигинин ай-рым-чурган камгалалын кы-зыгыларын доктаамал кичөө-гейге ап ажалдап турар. Со-веттун экономикаын көдүрү-сеге уланган айттыргалар сессияларын хун айттыргалар кирип, шийттирлер күсөөдө-лө хоббанкан хыналдын күстелдирген.

Социалист чарыштыр органи-зацияларын, коммунисттер куш-ажыл дөст шийтөөшкнне ажил-ишчилерин хураа тула-рына профсоюз организация-зынын ролу беден. Коммуни-сттер куш-ажылдын коллекти-ви-Дөргүн сүт-баран ферма-

зында коммунисттер куш-ажыл-дын шийттирлерин саны көвүдөн. Советтун ол бедик атты 37 киж чедип алган, а 30 киж ол ат дөст демисе-жип турар.

Партийи-политиктиг бол-гаш организаци ажилды киж-илер ортузунга калбартааны-биле беш чылдык бирги чы-лында советтун чамдык чедип-кириптер чедип алган. Мал бажы өстүрер, ол продукт-лун бедик талаа-биле чам-дык түнөөдө чедип алган. Оон ийи эйт, сүт, дүгүт бундерин көвүдөтүшпаан, мал ажылынын продукттарын кү-рунне садарын чыл планын он айларын-биле сүтү бол-гаш дүгүт 101 хуу, ээти 90,3 хуу күсөөткен. Коммунист Ал-дын-кыс Монгуш эргектиг-ден Дөргүн сүт-баран ферма-зын сүт бундур база сазар чыл планын хуусаа бетине күсөөт-кеш, пландан ажал 50 тонна сүтү күрүнне садарын немей хулаанган. Ферма бир инеке

ооаштыр 1905 кг сүт сагган, 100 инеке-не 89 бызаа ал-ган.

Сүт саздаанын, чаш мал камгалап алгында бедик көр-гүзүлүп мурнакчыларын саны өскенин илеткели база са-нал бергенер демделген.

Ажыл-агый, култура тур-гузушкунун талаа-биле сазданган сорулгаларын че-диншиктин шийттирлеринче ажил-ишчилерин организаци-тап турар-да, политиктиг болгаш организаци ажилды партокунун бюрзу, эге органи-зациялар ам-даа чотугур не-гедде дүүштүр тургузушкунун коммунисттер партияжы бун-де шүүмчүдөөн. Чептерини чалдыгынын аргаларын олар саздалган. Мал болгаш чар ажилын талаа-биле көскү чедипкириптер чедип алгы-нын аргаларын бар турар-да, 1971 чылдын ооналгаларын багай күсөөдир турар.

Кижилер-биле ажал болза партияжы ажалда кол чүгү-

Мидыг турбузе бо талаа-биле парток, оон бюрзу, эге организациалар сула ажалдап, коммунисттер болгаш актив-лерден негедени кошкаткан. Оон хараазы-биле советтун бюрзу 100 баш малдан-на-53 бызаа, 78 хураган алган. План бундур бир хойдан-на 2,1 кг дүк алыр турган, 1,8 кг ал-ган. Малчыларын харым-салгалын бедик, олардан не-гедени күстелдирер ужураут. Ичинчылжам чамдык харым-салга чок чоруткун ужурудан хой баш мал өлгөн болгаш чик-кен. Чикээ, 480 хире баш шөөр, 100 ажал баш бола өл-гөн болгаш чиккен.

Чар ажилын културалын ажижитер дөст демисе копкак чоруттунган. Чери болбаа-зын ажалдап талаа-биле кол специалисттер Х. Дамба-Даржаа биле К. Салчактын ха-рымсалга чок ажалдаанын чегенчиг дүжүт алдыган. Ни-тити тараа култураларын га бүрүзүндө 3,5 центнер дүжүт

алдыган. Суттаттыг черлерин чөп ажалдааны-биле сазас култураларын гектарын-дан-на чүгө 14,3 центнер по-гаан масса алдыган. Көскү ажил-агый култураларын алдыган дүжүтүн бот-үшөи уаут болуп артышпаан. П. Нир-лей, Х. Очур-оол, О. Дастан-май, Н. Байла болгаш өскө-даа коммунисттер хой-ниги ор-ганизацияларын партияжы удурутугаларын чаме дендеде тургузушкунун, парток со-веттун экономикаынче хан-лап кирбей турарын, киж-илер-биле ажалдын чептенин шыгыны шүүмчүдөөн.

— Мал ажалын спецна-листери ажалды иштинче ха-мылап кирбей турар. Малчы-лар тургаларынче халаа баар. Оон хараазы-биле ажал-буну аарылардан малдык хараа чо-руу хой. Дөргүн сүт-баран фермазын чүгө ноябрыда 18 бызаа азыр өлгөн. Оон чыл-даанын мал өмчилери чотугур үезинде доктартаан. Эрткен чылдары советтун хой бүрүзү-нө 2 кг ажал дүк ап турар. Бо чылдын оон кулаан чыл-дааны хой кыргыдааны багай организациалар болгаш мал-

дын ажалгаанын ажижити-нинде — деп, В. Байла са-мылыга демделген.

Мал кыштагыдаанын ажижити-нинде — деп, В. Байла са-мылыга демделген.

Партийи-политиктиг, органи-зацияжы ажалды агты үешин негедениг дүүштүр күстел-диреринче уланган доктарга хемчеглерин айткан доктаа-лыг СЭКП-ни XXII съездин атыг советтун коммунисттеринин отчоттун хураалы хулаап алган.

М. СЕВЕН,
(Бистиң көрү.).

Чедернин ШОБАНЫ

Хочуун коммунист хойжу Куулар Дамба-Серен бистиң айт-тырымына дөст харымса-лайып, чутанын ужурап, улам-на хөдөөлөдөгү ажалы-биле боттадын хевирин олур оң. Куулар Докпак-оолович айт-тырыга допчу харым боорин бо-давай, чурттап эрткен амы-ралымын дүргүзүп эргей болаан ажалыг, пашроонун та-ваар соруп каап, ак-көк иш-ти дүмчүлүгүн дөргөндөдүгү чүдүрүп олур. Эрткен оору, амыралдыг калды-бергелер, чалын чоран чылдары оң сагышынга катан кирип кел-ген.

— Мен чүвөңи аамс дөвү-ден эгелеп чуталап берийн-деп, ол ам-на шуудан кирип-ти. — Мылан дайын мурунда-лы 1940 чыл чүгө. Аамс чур-тум Чоон-Хемчинтти Сут-Хола. Ычкан алаа турдум. Бурун-гар ажал өлөк-белчирин, тараа-халыларын черлер бар, оалче улус көчүрүп турар деп сурап дыңдап каан мен. Ол шадга амыл, тура-сорулукту, туудуру-кашпалар-даа болгай. Кижил амыл шадга согуру-гаач, барбаан, көрбөсөн черин көрүсөзүр, кылбаан ажалын кымыксаар чор чүгө. Дайын эгелен 1941 чылда бо Чедер-ге өг-бүлөм-биле көчүп чедип келдим. Одар-белчирин ажал, олар чептес ховуларын, эч-чи бун-биле ажаллаа болза, үлүш-дүжүлүгү хөдөөлүгү чөп болуш. Ону мен унуту тара-чын кижил доран-на эскерип нагдым. Бо черин чоңу түн-

ниң арга-дуржулгалары-даа би-лип атым.

— Ажыл-ла бүрүзү баштай-гы улаадыла берге болуш. Маана-даа бергелер турдуу-наа алаа?

— Бергелер тургулаа. Ыла-гыл кымык үдө хойуну оол-дашкынын эрттирер дыка берге болган. Төрүтүнгөн чаш хураганарын менди алыр дөст, удуур уйгу чок, дүвө бедик кажаа биле оң аразына аргын тура ховар. Шала час-каар кижил боду бедик мыры-най чилчип үстүп, чудаптар чүгө. «Хойжу кижинин ажалы чымштыг» дигери көчү-чүг шын. Найм малчын кезе-зе, кымык болду, оон көргүзү-гү ки болуш. Бистиң бо советт-та-даа хойжу бүрүзү бир дө-мөй эвес-тир. Бир кижини көргүзүп эки, өскөсүн багай болулар. Одар-белчир, мал чемпин чалдырылаа, ижаа-хараа бар дөст. А көргү-зүп чүгө бир дөмөй эвеш! Кү-зү көргүзүгүч кол чылдаа-нын малчын кижиниң боду-дан дилээр херек. Эртменин, мурнакмы дуржулгаларын ба-дыткан турарын бундур алмы-га, төрүр хой бүрүзүндө төдү-дүрүчү оң болуш. Оун практика бу-зүрөдүн-биле бодыткан. Төрүр чүс хойдан чаш хураганын амыл чөпө болдулар арга-лай. Ычанын алайы болган. Ажыл-агыйн удурутун па-рындаан. Советт тургузуган ол-ла чылдын мөңгө хой кадарар даалга берген. Оон мурунда мал кадарып чор-баап, ол ажалды билбес-даа болуза, коммунист кижил болганмын, даалгалы күсөөдү-гүр ужура таварышкан мен. Шап мичаар малчын апардым. Ам-эн-не согурулалды, ажал ажалым ол. Он чыл дүргүзү-дү мал кадарып көрө, малга чадчып, берейн каар чүгө-дүр. Ону ажаан өстүрери-

лөш, он чыл болуп тур мен-деп. Куулар Докпак-оолович уламчылаа. — Бо аразыла тур-гуп хой кадарып турган чыл-дарында чүсө ооаштыр 107-ден өрү 112-ге чедир хураган-ын менди доруктурт келдим. Хойжу кижиниң ажалында өң-не берге, харымсалгалыг

боттадылар болза, бедик көр-гүзүп чедип ап болуш.

Бүрүн берейн, ак сет-калдык, арга-дуржулгалыг бо малчын «Тилектег сов-хозтун ажил-ишчилерин мак-тан, ажал чоргаларын тур-дарлар. Ындыг болуру чөптү.

чурттуг чүрө—Москвага бе-за чепкен ажал-хураа Моога бе-за ала-чорук кылып чораян. Мал чемпин белеткеп бол-гаш өдөк-кыштар септеге-зи силериниңе калчар кы-лып турарыл—деп, комму-нист хойжудан согуруган ай-тырдым.

ажалдап тур мен. Одай-ым база коммунист Ол мөңгө-биле бир дөмөй шу-дурга ажалдап турар. Мен чааскан мидыг бедик көр-гү-зүлгө чедип алырмы берге. Маана кадай бодуңуң үчү-луузу кирип турар. Бо чыл-дын кодап ховуга чиртир-биле 42 тонна сазыг белет-кеп алдым. Мындай чедип са-раатты тургустум. Ам мөңгө-кыш көрүңүзүр эвес. Кыш-таамын аар-саар септегенн база кымы алдым.

— Келер чылда планым ба-за уаут—деп, Куулар Докпак-оолович чутанын ургүзүл-деп—Кодапа 790 хойлук мен. Төрүр чүс хойга ооаштыр 110 хураганын алыр—планым мидыг. Ындыг көргүзүгүч чөп алырмын магалдыла бар. Мал чемпин белеткеп ал-дым. Кыштан септегенн, хойларын чотугур үезинде тарып бооздалыга киридим. Дөнгөдөн база эки. Ам чүгө-хүр кыш амырар херек.

— «Социалист чарышты организациаларын ажижитер ду-гайында» СЭКП Топ Комите-дин чоотка чаш доктаал үндү-рер болгай. Бо талаа-биле чү-пү кымын тур силер?

— Чарышты организациа-ларын ажижитер деп айтканын кончуп чын харым. Ону дөст-түг, үр-түнөөдөгү болдулар херек. Бистиң советтун чарыш-ты мурунда чептес органи-зациятап турган. Доктаалды чуталаанын көргөп, чарышты организациаларын ажижитер чөп-чөп коммунисттер төлө-вилон. Мен хууда бистиң со-веттун шийири хойжуу Ондар Дамба-Серен-биле чарыш-тур мен. Мурунда чылдары мурун турдум. А бо чылдын Ондар Дамба-Серенин көргү-зүп шымыр болган. Чүс хой-га ооаштыр ол мөңгө чүгө ийи хураган чедирбей барды. Бис аравыска аргылап, арга-дуржулгалыг согулук, канчар ажалдап тур-арымын чуталаанын турар улус бис. Ол ажижит боор чүгө-дүр.

— Бо-даа ажижит хемчег-дир. Бистиң советтун хойжу-лары элчепин кадарарынче, суурга чуртаарынче шийиң эгелеп туралар. Мен хууда ө-дөк келер чылдын кирер мен. Суурда бажы-балгалын бар. Амдагында суурга чуртаар дөргөтө, дулаанын кадар-чым бо ажалга чаш кирип турар, шийириг талаанын кез-ген амыл бо, ичинчыл бо ийи улаадыла өг-бүлөм ийи-биле маала кыштап, амы-л кадарчын өөредир мен.

Куулар Дамба-Серен мичаар ажалдап турар. Оон-биле чу-гаанын дооскап, даштыга үлүш келдиңиз. Кодапын эээн Куулар Дамба-Серен хой-ларын көрүп тура, чуталаа-дыр.

— Мен чөкө-даа бо хире ко-данын өстүргөн дүжүдөм ийи. Оларын шүүмчү ма-лаа болуптур чүгө болза, бо дөст ховуу шыма алы боар.

К. АРАЧЛАА,
ЧУРУКТА: К. Дамба-Серен
фото И. ПЕРВИННИН.

ТЕХНИКА СЕПТЕЛГЕЗИ

«Элегес» советтун механизаторлары техника септелгезин эгелээринин мурунда мастерскаяны кымыа белеткел септелгезин чоруткан. Оң эргектеги ховуун механизатор, пен-сийе үнө-даа бодуңуң машина-техника-биле холбошкан хан-дымын амыл уламчылаанын турар Петр Семенович Тупицынын чутазы-биле алырга, мастерскаянын ол салыр черин септээ, одала систематизир ховуларын эде ийи-гаш, бажынын иштин агартыр чутайлап, сонгаларын шил-деп, даштын ийи нагт сонгаларын сазган, өрзөл бүрүзү арыг кирер форточкаларын. Мастерскаянын ишти арыг-силит, чырын болгаш чылыг, септелгез ажалдап турар механизаторларын техника-биле оозарымчалыг болурунга, ооз-ондаты болдурбазынче кийгирган чурук-планаттарын ханада асылган.

Ычкангаш мастерская 1972 чылдын часын хову ажалда-рында амыллар нөзө ажал-агый техниканын кымыа соон үдө септээр механизаторларга бүгү таарымча-лыг байдалды тургускан.

Советтун механизаторлары октябрь 27-де техника сеп-телгезин кирипкен. Септелгезе советтун чүс аңгы сал-бырлардан илген 35 кижил ажалдап турар. Оларын иш-тинде дуржулгалыг ховуун-даа, анык-даа механизаторлар бар.

Транкторларын кезектер ажалы-биле септээр бригада арга-тын амылап септеп турар. Мастерскаянын улуг өрзөдөнде илчире дугуйлук болгаш резина дугуйлук тракторларын, сая-лыкларын киригеш, оларын чамдыктарын адырып каапкан, олар септээринге белен азы септеп турар.

Моторларын, чорудулга шимчелчилерин, үзөп-чазынын приборларын болгаш ол дамчыдылгаларын аппараттарын ба-за соңгу электерин, дамчыдылга приборларын дөст, өскө-даа кезектерин тус-тус септээр бригадалар аңгы-аңгы чектер-ге аппараттар, септеп кирипкен.

Бо мастерскаяда септелге чорударында дузалаар токар станог, электор иналгалы, дарганнар база слесарь чекте-ри амылгалтынып турар. Ында токарлар, кан-качкылар, электриктер болгаш слесарьлар, дарганнар шупту бир дөст ажалдап турар.

Септелге эгеленген бээр, бо хүнирге чедир ДТ-75 деп 2 тракторун, МТЗ-50 деп 1 тракторун, 7 саяканы болгаш беш көрүстүг андаанын 2-ин, 20 илчирин септеп унаа-рген.

Дарганнар чекте дарган Андрей Лужанин, масна нагиччы-зы Иван Браун, токар Владимир Смирнов болгаш трактор септелгезинде моторист Илья Чернаев, монтажник Михаил Бонин, дайчыны Азырбаан, Оюн Соппа, Петр Штарк болгаш өскөлдөр-даа септелгезе эки ажалдап турар.

Мурнакчы септелкери хун бүрүнүң нормазын 100—120 хуу чедир күсөөдир турар.

С. ТАМЧАЙ.

Чылгы—үнелиг мал

Тыва улустун амыралында чылгы малды үнөөдөр чо-раанын эки бедик бис. Шаан-да күдөөдө хову кылдыр эки ажал эсептеп бээр иш-кажыгай. Ирек-улаан ала-чо-рука, байырларда кижил-ин муштап адыл каастар, ала-кыш көрүп болгай.

Ат кижиниң илдегендиг он-дугу, эки Оун мурундан он-дугу чүс чүдүрүлгө, өөр-түгөтө, тарылаа, чөпө мича-ш атып калдыг ажалга ажал-лаагы чоран дээр.

Мени чылгыч кижил бол-ган-биле ат дугайын мичаар чуталап турар-дыр кылдыр бодай березин помчугуларга баш бурунган сагындырайн. Чамдык эштерин чылгы мал-дыг ажалы поолук үнөөдөр бийлени турары хомучадыр. Бичин-ле чорукна, ала-саап ажалга машина беринер дигери ааска энтенип калган, ала-биле ажалдап дугайында терге-шамак, эер-чүгө дуга-йында чутала дидиалбаа.

Чамдык ажалдар чылгыда чоран атып туруп мичаар билбес болуларын чөгөтөгү. Бистиң эң-не мичаар спортчу маргалааныс — ат чарым-база-ла уттундуруп бар чидар.

Бистиң бундуратканыс ажал-даа болза, өй, кидарат планларын чедипкирип күсөөдир турар. Ында кут-айылаа кымык, бичиг тур-а-сорулук кижилер хой. Чик-жө, аратура дегинде Г. Ш-ганковтун удурутканы брига-да дуулаалакты М. Оюн, арматурщик Н. Гышанова, электрослесарь А. Мельников, бистиң дегинесе (хөпсөз) Виктор Алтухтун удуртканы бригада комбинаттын ажалдан эгелөөн бештайг хураалдыг эгелөөн кут-айы-чы бедик көрүзүлгөдөгү бо-луп турар.

Тууду материалдар кымыр комбинаттын ажал-чоруду-лаагында чептесер база бар. Бир эвеш ону эскерип, ки-

чүгө хала болулар, ат спортуна кымы-буру хевирле-рин чүгө кирипкырипкерден көрүдүр бис.

Мен бодарымга чылгы мал-ды өстүрүп, улус ажал-агый-нын хөдөөдөгү оң ажил-ишчилер амылларын ажижитер, чылгы мал-ды өрткө-үшөөн эде көрө, ажаан өстүрери дөст, шалык төлөвирин улааттар дуга-йында доктаал шийттирер ба-за хулаап алган болгай, ону амыралга боттадылар бистиң чутуга сорулгалыг бо-лур.

Колхозтун чылгычылга 1963 чылдан боор ажалдап келдим. Бо үешин иштөөдө сеткил човангыч болгаш өр-күчүг калдыг таварыла бол-баан дээр. Баштайг үдө бистиң чылгымыс өөрдөн, ха-рым чыл бүрү эвешеп турган, а бөөлү чыл чылда колхозтун чылгыг доктаамал бундур болуп турары өөрчүгүт. Төс-кү беш чылдын дүргүзүндө ону 17,4 хуу өстүрери көр-дүгөн.

Дөң-дески ажалдаар

пемест чогулган алаа турар ужура таваржын тур бис. Ала бетон боор чөк ээлчег-терин эгелээ, ала тончулде бисе эвешин продукция берин турар. Арматура дөст база бетонизация бундур ала-кыш чылгыларга хөргөзүр арматурасы бисе чедир бер-бей турар. Олар пургулайы-ла-ла бичин чектерге таар-жып продукция кымыртыла ой.

Бис дөргө чуртала ба-зымдарын кезектерин бү-дүрчү үндүр. Бистиң кол улаамышкымыс мидыг болур ужураут. Ычкан-даа мидыг продукцияны база

дөст эвеш, а ажалын көр-дөст ажаан өстүрер. Техника саймалар, машина, трактор көвүдөп болза-даа, ала-биле кымыр ажал-ла хой.

Чоотка чаш бистиң колхоз-тун бир потчачыны муштап ажалын потча машинага чү-дүрүп алган, потча дажын чо-луп тургалын дыңдап, пат-ла кайган мен. Эер-чүгөдөн, терге-шамап бедик чамдык эштер музейге дүжүлүгү хире, ол калчыл-даа таарышпа. Чөпө, чыраа, чүгүрүк атыр дугайын оода маржыны хөөрөкчир бедик солун бо-гай.

Чөпө мичаар чылгы мал-дыг ажалы уду. Оун өстүрер, чонун амыралында ажал-лап дугайында шийттирер боттадылар чүгө чылгыч-ларын эвеш, бүгү чоңуп, илаалыг нөзө ишчилерин чутуга хөдө деп билир мен. Республиканда, ажал-агыйлар иш удуруткучулар бо тала-ы-биле канчар бодай турар, сазал-оолон дыңаа созуп ийи бо.

М. ШЫДААР-БЕЛЕК,
Өвүрдө «Коммунизмче орук» колхозтун чылгычым.

ру-даа ол дугайында айт-тыргаларын көдүрүп келдиңиз. Комбинаттын администрация-ны, хой-аңгы организациа-ларын амылалыда алаа-кыштан-биле кымыгаралымы-шаан.

Бир-тээ бундуратканы ажал-даа кижилер, оон ажал-тын бүгү аргалар-биле бедилериниң сорулгалын салып турар болгонда, материалдар, чиг-от-биле хандырылган чотугачыг шийттирер, ком-бинаттын бүгү пектерин дөң-дески ажалдарын чедип алыр чутуга.

Б. ЧОРБАА,
Кымыла тууду материал-дар кымыр комбинаттын хөп-тээр пектин ажижиты.

Улгерлиг чоруткан

«УТНА 25 чылы» советтун Ан-Туру салбырынын ажил-ишчилери мал кыштагалаш-кынында белеткелди бо күзүн үлгерлиг чоруткан. Кышта-ларда малчыларын чурттал-га бажыларын болгаш хой кирер кажааларын септелге-зи кылдыган. Ычкангаш 13 муң амыл хойну 25 канда сайгара тургускан. Малчынар шуптузу кыштагаларынче кеш-күлөп алган.

Мал чемин кыштагаларга баш удуур өөртүп чедиринге сал-бырын удуруткучулар база-ла сазы салган. 75 тонна су-таны, 25 тонна дусту, 250 тонна сегини кыштагаларда өөртүп чедиргилзэн. Кыш-таларже мал чөм өөртү-руге трактористер Дамбуу Нызыл-оол, Чычан-Мара Дес-пичен, Дартай-оол Комбайн болгаш өскөлдөр-даа кымык ажалдаан.

Малчыларын кыштагалар-да чурттаар бажыларын база мал кажааларын септээринге беш кижил составтыг Сундан Нарбууга удурткан туугуку эвешиниң телептиг ажалын доктаадыр херек. Ун эвеш кыска үдө инентин 3, хой-нун 6 чаш кажаалын туткан болгаш малчынар чурттаар 5 бажынын капитал септел-гин кылган.

М. ЛАМА.

Республиканың школаларында

Елжарата Узал-оолуна Эрендей бо чылым Кызылдын башкы учалинчесин доосаап, Эрендей Бай-Дар сес чыл школаларында баштайгы чыл аяккап эгелээп. Дуржууга-лыс башкыларын үнелешкени-биле адыга амык башкы амыккап кызыл, кызылди-биле денелге эрттирип, чаштарга ханы билигин берип турар. Оң кызыл бирги улу-да эки көргүзүп турган. Оң хой-пунтун, башкылар коллективинин хүндүлени чаалап алган. Амык башкы-амыга уруулар база мыак.

ЧУРУКТА: Елжарата Эрен-дей бодуну өөреникчилери-биле кичөөгө белеткен тур.

А. МЕЛЬНИКОВТУҢ фотоу.

АДАЛАР КЕЖЭЭЗИ

Немжээниң 7 шан, Култура бажының улуг залын долдуру хой чон чыгып келген. «Уш салгалдык адалар» деп тема-тикти немжээни Суг-Ансы ор-тумак школаларында башкылар-ның профсоюз комитетинин ада-иелер ортузунга амык чо-руулар немжээниң дарагзы хоочун башкы Галина Немже-голова Очур-оол организас-таан.

Бо немжээге Суг-Ансы ор-тумак школаның дыл, литера-тура бажыны Анзат Монгуш «Ада дугайында сөс» деп со-лун беседаны ырган.

1921 чылдан бээр СЭПК не-жизини, хоочун ресомолу, үр чылдарың иштинде партия, совет амылдарын ылып че-резин, төлөптин салгалды кижи-зидин өстүргөн, «Суг-Хал» со-вохоту үнелзин чурттанчызы Немтегил Бараневич Мон-гуш феодалдык Тываның үе-биле амык чагай амылдар-ды деңгеп, солун чинкерттер-ни чугаагы-биле чыгыптарын сонуурган.

Бо совохоту тууду брига-дазында хай чылдарда амыл-дап келген мурунчы туудуку Мөңгө-Назын Ховалыг база сөс алган. Ол бодунуң канчар амылдап, чурттап, чоңунга ба-раан болуп чоразын немжээни иреникчилеринге чугаалап берген.

Амыл-ишчи туудуку Мөңгө-Назын Ховалыг 7 уругун эки ижикини. Оң 5 уруу дээ-ди болгаш ортумак тускай өө-редилге черлерин чедикши-ни дооскан. Олар чедип алган тускай мергежилниң азы-биле эки амылдап чоруурлар. Артан ийи уруу школада эки өөредилгени.

Култура бажынының фой-езинге ада дугайында ханы у-калыг үлөүг чугааларны би-жээш аскан. Оларның чанынга «Адалар» деп монтажты көскү черде азып каан.

О. БОРАШ.

Чөөн-Хемчик район.

ХАНЫ БИЛИГ ДЭЭШ

СЭПК-нин XXIV съездин улус өөредилгениң системасын улам ылай сайыраптай-жадар талазы-биле чугула со-рууга салган болгай. Съез-дин Резолюциясында мынча деп чугалаан: «Аныктар-ның бүтүн-нүти ортумак өө-редилгениң долу ишчиле-рин боттадырар, школалар-ның өөредилгениң шына-рын бедидер, оларны иштинге амыктыг күш-ажыга белет-кээр».

Бүтүн-нүти ортумак өө-редилгеке ишчилегин чедикши-ниң боттадырар дош. Кызыл хооруксукомунуң улус өө-редилге кидилин болган школаларың башкылар кол-лективин бүтүн-нүти сөс чыл өөредилгелерин хойгу-ду боттадырар сорууга-биле бүтү хекчелерини аң турар. Эртемер айы-биле башкы-ларынның билигин шына-рын бедидер, ийи чылчыл-лар биле амыктыг күштерини ола-ча чугула деп көргөн бис.

1971—1972 өөредилге чыл-дын азеинде хоорайның би-наларын мурунда мындыг сорууга салдыган: школа пазымы четкен чыгыс-даа уругуа школада дашкар артырбас, ол сорууга-биле өө-редилге эгелер муруну та-рымда, амык айда-ла, хоорай-нык школа бурунче би-наларын денелештиге хы-лаалды чурттан. Оң соон-да школа пазымын бүтү уру-дар тодараттыган. Бо хынал-дын кичөөгөйлар чоруда-рыңа школачы комсомолчу-лар болган ада-иелер деп-кейип кирипкен.

Материалдык байдалы бер-генде турган өг-бүлелерге өө-редилгениң бүтүн-нүти фон-дуулап дуузалачын көр-гүскөн. 1971 чылдың 10 айла-рынды дургузуда өөреникчи-лерге идик-хей, автобусна чо-руу бидеттер, школаларың буфеттеринге болган столо-валарында алыч-чөм садары-га 16 муңгай хой рублдың та-рылган.

Аң фермалардан болган «Бок-Тей», «Сукла» совохот-тердин өөреникчилери шко-ларга чедирерин организас-тап чурттан.

Чоокта чаа. Кур чер ортумак школаларына белеткен-ди башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Хурал соонда «Уругларын тура-сорууга кылдыр кижи-не бурунче солур. Тус-тус белеткен класстары-ны башкылар Майя Дарга, Нина Оюн, Мария Даржаа уругларын өөредилгениң, чурумуну дугайында кыска хараактеристиканы ада-иелерге мыкты берген.

Доктаамал болуру чугула

Армы-Бажы суурнуң кыл амылда-ла он чыл болду. Бо аразында көдө суурнуң амылдарында көскү чарты-лар болууда. Чонуну кул-турадо дыштанылганын та-гу клуб - болганда кым-даа аңаа бээр, доштуг уш-шагына солун чурдериң кылдыр куулар.

Башкы айым-биле хай чок (зоотехник болган) ылай-бээр чорур. амылдар келир бол-жум-даа, култура, олаанга бооп турар темелерге ки-ришин ордонжы чорур мен. Бистең маңа киноларын уругучу каруур, улау байыр-лаапар таарыштыр концерт-ти база белеткен турар. Бо чылдың чайкында болган бот-таныштыр улау чурдунуң район курулгесинге Очур-оол «Коммунисттик орук» коллек-тив артистери бирги чери ал-ган.

Ук карууде бис-тин арамыстан малчыннар, специалистер даш хой кижи киришкен. Коллектун төдөл-гө республика курулгесинге база кирип чорган. Маңа билип турарым-биле

Култура талазы-биле тускай мергежилди кадр биске ба-рыкка амылдап көрбөз.

Энтузиастар канча бар-ны деп айтырып турустунуп келир. Ийе, оларны чок деп

Төөе дээр болза бистин өмк-актар соруутку, кызыл, улус. Оларнын аразында та-лантымылар хой. Чугаа амы-ктар дээрге бая иши эвес, намы-гары дош берген мал-чылар бестин карырап, кызыл-ында турар болбой. Соңурун Култура бажы-нына жезу курулгесинерге бирээде, боту тала-биле док-таамал амылдарын чедип амыр (ажык үеде байдал ду-гайын чугаалай тур мен). ийде, чонуну културалык өстүдөш, дыштанылганын улаанга темелдерни билип-отка-биле кады той-бала чо-руулар болза эки боор (ном-чула конференциялар, күш-кемелдин тергенинере-биле ужуражыла, диспут, ойн-тог-лаа кешелери дээр өскө-дө). М. МОНГУШ, колхозта зоотехник.

Клуб дугайында бодал

Амыр Соңурун көдө Кул-тура бажынының (бо ыл-дың октябрьда эгелес клуб-ту де тургускан) ажылы уругучу каруур, улау байыр-лаапар таарыштыр концерт-ти база белеткен турар. Бо чылдың чайкында болган бот-таныштыр улау чурдунуң район курулгесинге Очур-оол «Коммунисттик орук» коллек-тив артистери бирги чери ал-ган.

болбас, намы-ла оларнын амыл-биле клубка хире чеге-ли-биле амыл чоруп турган болбай ала. Калыдарымы гүннери деңгелес турар бис. Азырда концерттери бол-дулар. Малчыннарнын хура-дарына ойн каруурлар чаң-чыл болган. Азыркыларлар концерттерин организастап турган бис, чыгыс темелс чү-түрүндө ундурбазы.

Материалдыг бааза, даяныр күш

Соңурун Култура бажы-нына амылда-ла ийи ай чаа чедип чор мен. Баштайм үе-де маңа темелерге кону-бай чуртукан турду. Ообага системалык чарты, чымы-лар амылдарын чуртукан бис. Маңа келир хой конга таарымын байдалы тур-гарын бистин дугайында. Аж-мылда директор болган бир методист, башкы амылдап тур-рар. Клуб чорукан чарты. Ол ышкы балчунерни тур-гуу, оларнын доктаамал амылдарын чедип амыр со-рууга салдыган.

Култура бажынының мате-риалдыг баазаны долу күш-ке амылдарында чеге таар-ымка чок. Хөгжүм херексе-леринде чеге чыгыс бааи бар. Даян даярдап амыр ийи радиола салгыны турар. Херек кырында оон бирээде база тымалбаа. Харин эр-тер чонун карууде тескеде даярлан 49 хире тон бар (ол кий-ди).

Култураның даян доо-лоо чонуну дыштанылганын чор-ганилап, доштуг уш-шагына културалык кылдыр орак-ка чуртукан бис. Чыгыс чыгыс бааи-биле кычкан кымылар-ны бис. Язым-бур дош херексе-лерин балчунер ора-нистастарына херек болгой.

Бистең хоолу-ла мрак эвес горалжыларын Култура

бажынының чыгыс амыл-ны чыгыс амыл чеге бодар сийер? Бизда материалдыг баа-за эки-дир, амылдарын дыштанылганы даш соондога хой-ниги организасталар док-таамал сагыш салып турар-дыр. Харин чеге доктаамал деп сөгү билэ шымыл де-мелдир.

«Коммунисттик орук» коллек-тив баштар чери, партия ор-ганизацылал, көдө Совет бис-тин амылдары сагыш сал-гыла турар. Илаанын соол-ту үеде элэн темелдерини аң турары өөрүнчү-дүр.

Республикада чарлааттыган «Комсомол-клуб-бис» те к аңаа көдө-көдө-көдө бистин кыжылганыс даяарыштыр чүкү чугаалап болууда? Би-лоотка амыл соолу үеде суураан. Көдө-көдө-көдө бис-тин даштарга, азыркы-да биске кирип турган, азыркы-да унуушкунуң коңерт-терини эрттиришкен бис. Күзү-да дээр култура одаанын амыл массалык доктаамал бодурунча мате-риалдык баазаны бижылар, амыл-тарын, хой-ниги орак-ка чуртукан бис. Чыгыс чыгыс бааи-биле кычкан кымылар-ны бис. Язым-бур дош херексе-лерин балчунер ора-нистастарына херек болгой.

Бистең хоолу-ла мрак эвес горалжыларын Култура

Кымга-даа солун кылдыр

Армы-Бажы суурнуң чоңу кино, концерт көөрүсө со-нуурдамы улус. Бо Кул-тура бажынына бистин амыл-дарын ойн, өскүрткен ке-ленин концерттери болу-дур-дыр. Чыгыс: чоокта чаа бурат артист Байжээниң та-нычтары маңа-биле. Хөг-жүм-чи театрынын артист-ри биске чылдың кый-даа ре-зиде доктаамал келир ала-чылар болгай. Култура ба-жынына бооп турар оюн кон-церт, кинолара өг-бүлелес-биле уругучу барып турар бис.

Бодум туудуа амылдап тур-ар мен. Хөгжүм-чириниң тур-дуну амылдап Култура бажы-нының септелгесинге база кирип келген. Бистин Кул-тура бажынының кыска бел-еткенде, сентябрда колдуунда чорудуп турар. Чылдык оон-даа орайтай бээр-дир. Күскү сезонуң амылдар-биле ойн кызыл-ла-тырары чеге амыла таарым-ка чок деп бодар мен. Чы-гыш ийи тууга үеинде, чок болза хире-дир материал болган херек чурдур-де бар болза, чей эгелешке-даа чо-руу болза эки.

Култура одааны келир бу-гул кыжылганын сагымын таарымка чок чурдур боту-туралар болуур ийи. Мөң-гурунда чылдарда кыжыл-уеде клуб соок турду. Ийи-ниң улус соонга алаа амырды бер-ге. Бо курун ийи одаага сис-темаын чартып кылган. Аж-мылда чыгыс, чыгыс болган маңа келген кыжылганын са-гыш-септелгесин таарымка-лы.

Бир тар Култура бажыны хой-ниги дыштанылганын та-гу чеге болганда, оң тур бу-ру амылдар чыгыш чугу-лар, малчын бистин кол-лектуну дошунулар, амыл-дын кыжылганын, маңа-биле-дир, шире намын кеткен-кери улаар дээр, өскө-дө улаустарын адыржыдып жо-ктан турар солун кешелерин чеге эрттирип болбойс? Оң чугуле мында-даа эес, чылдан чыгыс чыгыс болууда кы-дым? Армы-Бажы суурнуң хой-ниги организасталарын-ды дош херексе-лериниң ора-нистастарын ийи-дир дээр мен.

С. КЕРТИК-ООЛ, туудуку.

АДАЛАР

Кызылдың агаар ставия-зын меджеин баугар азы-га, бүтүн республикага шокар булуттар, чабас. Барын угланыншыкын

дүргөи секундда 5—10 метр чедер. Агаарың температу-ра-зы дагыл районларга 15—20, өскелеринге 22—25 градус соор.

Кызылга эдир булуттар, чабас. Чөөн угланыншыкын хайттын

градус соор.

ОТЕЛЕ

ДЕКАБРЬ 9-ТА

МОСКВАДАН

17.00—Программа дамыт-ылган. 18.00—Концерт. 18.30—Телемеханизм. 18.40—«Доктор Ева». Урач-чечен хой серия-лыг телефильм. Польша, 3-кү болташ 4-кү сериялар.

КЫЗЫЛДАН

20.00—Телемеханизм. 20.15—«Кадмисыла». Дагыттыла. 20.35—«Амылдарың эгел кел-ген. Документалдык фильм. 20.55—«Култура үнелеринде-ди». Н. А. Нерасовуң тор-ту-түстө-ле 150 чыл оюнга турас-калган.

МОСКВАДАН

21.30—«Миллионнарнык ле-ничи үнелеринде». «Пар-тия организасталып болган ад-министративиял амыл-чору-дугаага контроль». Да-гыттыла СЭПК ТН-ның ин-структорлары Н. В. Барсуков болло П. А. Журавлев кирип. 22.00—Урач чурдунуң масте-рлериниң концерт. 23.00—«Ес». Информастыг программа.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

КИНО

ДЕКАБРЬ 9-ТА

«НАЙРАЛ». Киночымын 9.50, «Кол согушунуң угла-ныншыны» (1 болташ 2-ти кинолар) 11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Диканька чоо-гуна суурга нежеер» 15.00, 20.30, «Болдулар» 16.50, 18.40 шактарда. «ПОНЕР»: «Колуб» хеме-де Юнга 9.30, «Кабуга оналга» (1 болташ 2-ти кино-лар) 11.30, 14.30, 17.30, 20.30, шактарда. «ВОСТОК»: «300 спартанчи-лар» 15.00, 18.40, «Ынакшыл пазымы» 16.50, 20.30 шактар-да.

«ЭНЕРГЕТИК» КУЛТУРА БАЖЫНЫ: Киночымын 16.30, «Читкен апкалар» 18.30, 20.30 шактарда. «ДЭ ЭКСПЕДИЦИЯНЫН КУЛТУРА БАЖЫНЫ: «Хаб болган дус» 18.30, 20.30 шак-тарда. «СОВЕТ ТЫВАНЫН 10 ЧЫ-ЛЫ» КУЛТУРА БАЖЫНЫ: «Оралаашкын» 18.30, 20.30 шак-тарда.

ХӨГЖҮМ-ШИИ ТЕАТРЫНГА

Декабрьның 11-де

С. ТОКАНЫН

«ТӨНГҮР-ООЛ»

деп шинзи кежээ 19.30 шакта эгелээр.

Касса эртенгиниң 10 шактан эгелеп амылдап. Коллективтиг чагыларын хүлээп ап турар.

ОДАЛГА САЙГАРАР КОНТОРАНЫН ДЫННАДЫП ТУРАРЫ БОЛЗА:

Организацияларга, албан черлеринге, колхозтарга болгаш совхозтарга берген одалга талоннарын, а ол ышкы хуу ижилирге саткан хамур-даш, ыш талоннарын хуусаады 1972 чылдың январь 1-ге чедир күшүзүң дээрин одалга тала-зы-биле республика конторы бугу херекчилеринге амыл-дып тур.

Талоннарын солуп алыр дээр, азы оң хуусаадын узадып алыр дээр организациялар, албан черлери, колхозтар болгаш совхозтар бузуредилге бижинти бижыш, аңаа солуур, азы хуусаадын узадыр дээр чүүлүнүң тонна-хемчелени айткан турар укурлуг.

Хуу ижилер кантания солуура, азы оң хуусаадын уза-дыр дээр херекчиле бижинти азы паспортун көргүзүр. Талоннарын болгаш кантанияларын хуусаадын узады-рын, азы солуурун район төптеринде болгаш Кызыл хоорай-да Оюн Нурседи кудумчуу 4, одалга сидаттарыга 1972 чылдың январь 1-ден 10-га чедир үениң иштинде чоруур.

ОДАЛГА САЙГАРЫЛГАНЫН РЕСПУБЛИКА КОНТОРАЗЫ.

АДА-ИЕЛЕРНИН КИЧЭЭНГЕЛИНГЕ

Республиканың дүлөй уруглар школалы бо чылдың декабрь 25-те ада-иелер хуралын эрттирерин дындап тур. Школа-да уруглар өөренип турар ада-иелерни хуралче чаалап тур. Уругларнык техниктиг чогадылганың деплегезин база оон көрүп болур силер.

ШКОЛАНЫН ДИРЕКЦИЯЗЫ.

ЭРГИМ ЭШТЕР!

Бистин хоораймыс Чаа чылдың шагазын уткуурунга белеткенши турар. Байыра-га холбайан белеткен кижи бүтүн бодуларын турар апарган. Эки ийи-хейти, эр-септи боюнда-даа, төрелдер-инге, чок кижилеринге, өн-үктөрине садып ап турары улам калбарган. А эң-не кол чүе болза, Чаа чылдың ЕЛ-КАЗЫН садып алыр деп чү-вешип утупаа бооп силер. Ын-танган бикаларын садып тур-рар магазинлерин силерге са-гындарлаа:

№ 19 магазин (чурттага суурунда), № 22 магазин (Ен-сей ол чарымын). № 11 ма-газин (Кал-Хем суурунда). № 47 магазин (Телецентр чанында), колхоз рыногуна магазин. Кол